

eTwinning БУЛТЕН

април - јун 2025.

Sufinansira
Evropska unija

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO,
OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

Драги еТвинери,

Добродошли у нови број нашег еТwinning билтена! Са сваком новим издањем настојимо да Вас инспиришемо, информишемо и повежемо кроз заједничке вриједности образовања, сарадње и иновација.

Пред нама је година пуна нових изазова, али и великих могућности. Посебно нам је драго што настављамо да се развијамо заједно, дијелећи знање и искуства која обogaћују наставни процес и подижу стандарде образовања. Грађанско образовање, као овогодишњи приоритет, пружа нам прилику да оснажимо ученике да постану активни и одговорни чланови друштва.

Кроз странице овог билтена, истражите нове идеје, примјере добре праксе и креативна рјешења која долазе из школа широм Европе. Надамо се да ће Вас садржај мотивисати на нове пројекте, дубљу сарадњу и још већу посвећеност образовној заједници.

И овога пута Вас водимо кроз свијет креативности, иновација и сарадње – завирите у познате рубрике које доносе свјеже приче, инспиративне идеје и занимљиве изазове:

- **Кад идеје постану стварност**
- **У фокусу**
- **Thinking outside the box – Креативне и иновативне учионице**
- **Снага могућности ... придружи се**
- **Take a еTw peek**
- **Покажи шта знаш и освоји награду – квиз 11 од 11 до 11**
- **Last but not a least**

**Срдачно,
Ваш еТwinning тим**

Кад идеје постану стварност

У овој рубрици представљамо примјере изузетних eTwinning идеја које су се развиле у конкретне и успјешне активности.

Погледајте како и када смо преточили креативне замисли у стварна искуства – она која мијењају учионицу, повезују ученике и наставнике и остављају позитиван траг у нашој eTwinning заједници.

Јер, прави успјех eTwinning-а огледа се управо у томе - када инспирација постане акција, идеје заживе у свакодневном раду школа.

➞ Први међу њима је и недавно одржан састанак „ЗА(Ш)ТО

eTwinning?“ – значајан сусрет који је окупио именоване eTwinning координаторе из министарстава образовања, педагошких завода, Завода за школство и Института за предуниверзитетско образовање, као и eTwinning амбасадоре из Босне и Херцеговине и региона те представнике Државне организације за подршку eTwinning-у у Босни и Херцеговини. Више о овом важном догађају прочитајте на сљедећем линку:

 [Одржан састанак „ЗА\(Ш\)ТО eTwinning?“ – Повезивање образовних власти кроз добру праксу](#)

Истражите и остале линкове и инспиришите се примјерима гдје је сваки клик корак ка позитивној промјени.

 [„Корак по корак до међународне сарадње“ – Одржана eTwinning радионица у Какњу](#)

 [У Кисељаку одржан eTwinning инфо дан: „Грађанско образовање – Славимо оно што нас уједињује“](#)

 [У Мостару одржан eTwinning инфо дан](#)

 [У Зеничко-добојском кантону одржане обуке „Како школе могу имати користи од eTwinning-a“](#)

 [eTwinning радионица „Вјештине за живот“ окупила европске NSO тимове у Копенхагену](#)

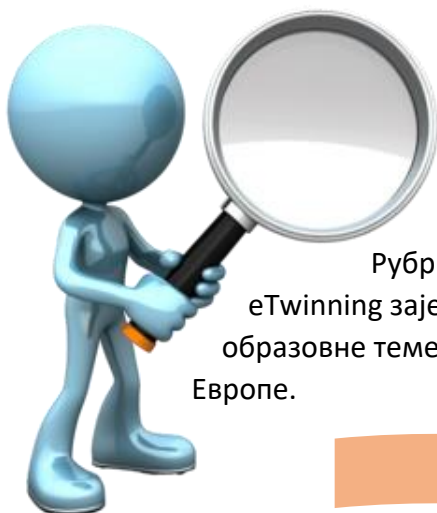
 [Одржан семинар „Сарадња школа у Дунавској регији“ у Линцу](#)

 [Представници из Босне и Херцеговине учествовали на међународном eTwinning семинару у Словенији](#)

 [„Заједно за будућност“: Критичко размишљање и разноврсност као стубови европских вриједности на eTwinning семинару у Братислави](#)

У фокусу

Рубрика „У фокусу“ доноси најактуелније теме и иницијативе из еТwinning заједнице. Откријте на чему се тренутно ради, које су кључне образовне теме и шта то покреће позитивне промјене у школама широм Европе.

Подсјећамо Вас да је током марта фокус био на основним вјештинама у математици. У овом броју можете прочитати још неколико занимљивих чланака:

- Основне вјештине у стварном животу: рачунање и математика
- Запажања са еТwinning радионица о математичкој писмености
- Увођење игара у учење математике коришћењем дигиталних алата
- Математика као заједничко путовање

Материјали за професионални развој:

- Онлајн курс: [Побољшајте вјештине рачунања уз помоћ еТwinning пројеката](#)
- Онлајн курс: [Оснаживање наставника и ученика кроз саморегулисано учење](#)
- Онлајн курс: [Подршка рачунању код дјеце: улога кућног окружења за учење](#)
- Снимак вебинара: [Заједничко учење математике са добитницима европских награда](#)
- Снимак вебинара: [Увођење математике у предшколско образовање и васпитање уз STEAM пјесме и приповиједање](#)
- Онлајн туторијал: [Рјешавање математичке анксиозности и изградња самопоуздања код ученика у математици](#)

Април

У априлу фокус је био на читалачкој писмености, као основној вјештини за живот и учење, и на томе како вјештине читања, писања, говора и слушања омогућавају ефикасну комуникацију и разумијевање свијета.

- Писменост као основна вјештина за живот и учење
- Дигитално читање: корист или ризик за писменост дјеце?
- Потребна је цијела заједница да се васпита читалац
- Значај раног развоја писмености
- Унапређење читалачке писмености широм Европе: Више читања! Више разговора!
- Нови приступи настави писмености
- еТwinning пројекти о писмености – вјештине за живот
- Подстицање писмености кроз инклузивно стручно образовање
- Образовани родитељи стварају писмену омладину

Материјали за стручни развој:

- ✚ Онлајн курс: [Укључите породице у изградњу снажне културе читања у учионици](#)
- ✚ Онлајн водич: [Учење читања кроз игру: Приступ усмјерен на дете у учионици](#)
- ✚ Снимак вебинара: [Дечје концепције размишљања као полазна тачка за промоцију цјеложивотног учења](#)
- ✚ Снимак вебинара: [Кључни увиди и приступи за развијање течности и разумијевања у читању](#)

Мај

У мају фокус је био на науци, писмености из наука. Научна писменост је основа разумијевања свијета који се стално мијења и суочава са комплексним изазовима. Она игра кључну улогу у развијању способности ученика да критички промишљају, постављају питања и доносе одлуке засноване на доказима.

- ✚ [Scientix – оснаживање европских наставника науке](#)
- ✚ [Истраживање природног свијета кроз eTwinning пројекте](#)
- ✚ [Наука у школи – европски часопис за наставнике науке](#)
- ✚ [Ученици повезују идеје када се међусобно повезују](#)
- ✚ [Укључивање и добробит: Кључеви школског успеха](#)
- ✚ [Свака учионица може бити учионица науке](#)
- ✚ [Моћ мрежа и сарадња у научном образовању](#)
- ✚ [Приступ решавању разлике у STEM образовању на свим нивоима образовања](#)
- ✚ [Како можемо обезбједити равнотежу у образовању о науци?](#)
- ✚ [STEM компетенције, изазови и мјерења: преглед литературе](#)

Пројектни пакети: Када се наука сретне са животом

Ови eTwinning пројектни пакети пружају наставницима идеје за практичне, међупредметне активности које помажу ученицима да истраже научне концепте у контексту стварног живота.

- ✚ [eTreeHuggers](#): Овај пројектни пакет показује да је дрвеће драгоцјени природни и културни ресурс који заслужује поштовање и заштиту. Ученици могу да истражују приче о древним европским стаблима и њихову повезаност са локалним заједницама.
- ✚ [STEAM у природи и природа у STEAM-у](#): Овај пројектни пакет показује како се наука повезује са свакодневним животом. Ученици могу да истражују практичну примјену научних знања, као што је употреба формуле за запремину коцке или мјерење удаљености користећи само природне материјале. На тај начин могу боље да разумеју значај STEM концепата у природи.
- ✚ [Од STEM-а до STEAM-а](#): Овај пројектни пакет даје наставницима идеје како подстицати ученике на креативно размишљање и повезивање различитих предмета. На примјер, ученици могу да изводе експерименте, баве се рециклажом, да истражују геометрију кроз практичне активности и још много тога.

Придружите се истакнутим групама

eTwinning има посебну страницу посвећену науци у истакнутој групи „[Основне вјештине у пракси](#)“, са активностима и догађајима на ову тему.

Наука је такође истакнута и у eTwinning групи: [Математика, наука и друге STEM теме](#).

Додатно читање и инспирација

- ✚ Пројектни сет: [Нови сет за ECEC: S.T.E.A.M. – тастично](#)
- ✚ Пројектни сет: [SAGE: Рјешења против ефекта стаклене баште](#)
- ✚ Пројектни сет: [STEAM академија за предшколски узраст](#)
- ✚ eTwinning пројекат: [Просјечан ученик – Иза бројева и података](#)

Јун

Дигиталне компетенције су биле у фокусу мјесеца јуна. Подучавање дигиталним вјештинама више није само питање техничког знања, већ и подстицања критичког размишљања, креативности и резилијентности како би се помогло младим људима да се припреме за живот у свијету пуном изазова. Ове компетенције су основни елементи припреме дјеце и младих за успјех у модерном друштву и обликовање праведније дигиталне будућности.

- Развој дигиталне добробити у учионицама
- Дигиталне вјештине за безбједније и паметније учионице
- AI у образовању: Најбољи алати за школе
- Разоткривање истине: подучавање ученика о дезинформацијама
- eTwinning пројекти као ефикасан пут ка дигиталним вјештинама
- Школске стратегије за развој дигиталних компетенција ученика
- Развијање дигиталних вјештина дјеце с пажњом и сврхом
- Коришћење дигиталних вјештина у стручном образовању
- Оснаживање будућих генерација: подучавање дигиталним вјештинама
- Бајти мржње – Сајбер насиље

Материјали за стручни развој:

- Онлајн курс: [Коришћење дебате за изградњу критичког мишљења и комуникационих вјештина](#)
- Онлајн курс: [Ученици као дизајнери простора за учење](#)
- Онлајн туторијал: [Разиграно учење за читање: Приступ усмјерен на дијете у учионици](#)
- Онлајн туторијал: [Преиспитивање коришћења паметних телефона у учионици: калеидоскоп у вашем џепу](#)
- Вјештачка интелигенција у образовању: [Иновације за наставнике и ученике](#)
- Дигитални образовни алати и употреба AI у образовању
- AI за наставнике
- ICILS 2023: међународна перспектива о дигиталној писмености

“Thinking outside the box”

Креативне и иновативне учионице

Кроз ову рубрику, као што сам наслов каже, редовно ћемо дјелити најновије ресурсе који ће нам помоћи у размишљању изван оквира. Кутија је „отворена... погледајте“.

Вјерујемо да сте и Ви учествовали у анкети о коришћењу мобилних телефона у школама. Резултати истраживања потврђују да коришћење мобилних телефона у школама нуди могућности за комуникацију, креативност и учење, али је већина испитаника изразила озбиљну забринутост због њиховог негативног утицаја – посебно на концентрацију, друштвене интеракције и добробит ученика. Више о томе прочитајте:

[Анкета о коришћењу мобилних телефона у школама - резултати](#)

OECD је објавио нови извештај о истраживању „свакодневне стварности“ наставног процеса, са циљем разумјевања и побољшања висококвалитетних пракси ради побољшања успјеха ученика. Узорак је обухватио 150 школа у 40 земаља. Извјештај испитује пет циљева висококвалитетне наставе:

- Обезбјеђивање когнитивног ангажовања
- Развој квалитетног предметног садржаја
- Пружање социо-емоционалне подршке
- Подстицање интеракције у учионици
- Коришћење формативне процјене и повратних информација

Извештај се не бави само тим шта су ове праксе, већ и како функционишу у различитим контекстима и подстиче прелазак на наставу засновану на доказима.

Ако желимо да градимо промјене засноване на истраживањима у образовању, а вјерујемо да то чинимо, онда је [„Шта функционише: докази о квалитетној наставној пракси“](#) линк који треба да истражите и користите у својој „свакодневној стварности“ наставе.

Истраживања су показала да ментално здравље утиче на постигнућа ученика – на примјер, подаци PISA истраживања показују да осјећај припадности побољшава постигнућа ученика, док их малтретирање смањује. Да би се рјешили ови изазови, образовни системи стављају већи акценат на заједнички развој когнитивних, социјалних и емоционалних вјештина. Више о томе можете прочитати на линку [„Инклузија и благостање: Кључеви школског успјеха“](#).

Снага могућности ... придружи се:

Give your feedback on the new AI literacy framework

Имате прилику да учествујете у креирању Оквира за писменост у области вјештачке интелигенције (AI). Оквир за писменост ће описати основна знања, вјештине и ставове који су младима потребни да би разумјели и комуницирали са системима вјештачке интелигенције на самоувјерен и критичан начин. Такође ће истражити етичке и шире друштвене импликације. Овај задатак су педузели Европска комисија и OECD са циљем да помогну едукаторима, образовним институцијама и властима да подрже ученике у развоју ових компетенција.

Већ можете преузети и прочитати нацрт Оквира за писменост у области вјештачке интелигенције на линку [TeachAI](#). Европска комисија и OECD вас такође позивају да што прије подијелите своје повратне информације путем [онлајн анкете](#). Ваше повратне информације играће важну улогу у обликовању оквира, чије је коначно објављивање планирано за 2026. годину након опсежних консултација са заинтересованим странама.

Empowering Learners for the Age of AI

An AI Literacy Framework for Primary and Secondary Education

REVIEW DRAFT (May 2025)

Take a eTw peek

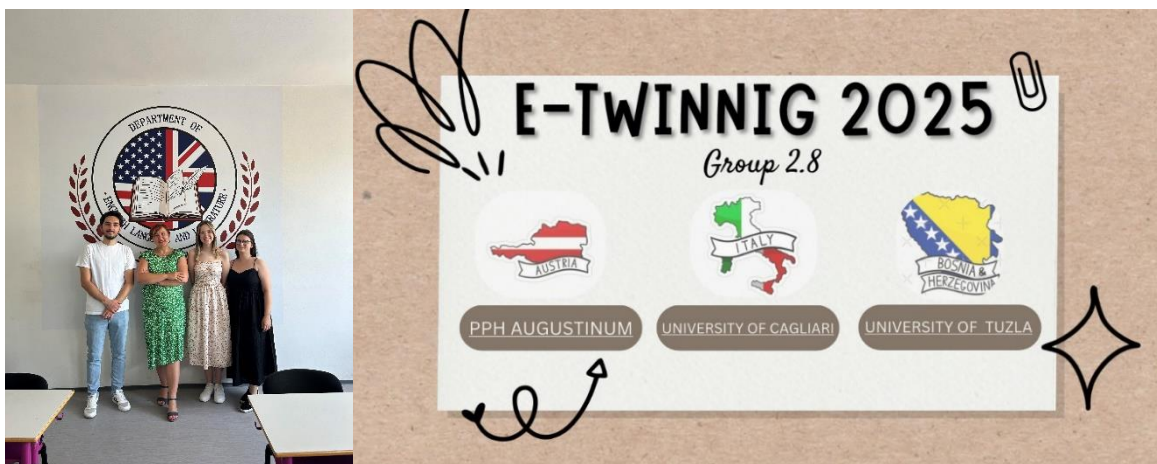

Ако желите да прочитате више о активностима везаним за „eTwinning за будуће наставнике“ (Initial Teacher Education - ITE) у Босни и Херцеговини – дошли сте на право мјесто.

Знате да је иницијално образовање наставника основ за професионални развој сваког будућег наставника. ITE обухвата све формалне програме образовања и обуке које студенти похађају прије него што стекну квалификацију за рад у образовним установама.

Управо у овој фази образовања, eTwinning нуди јединствену прилику да се студенти будући наставници и њихови професори укључе у eTwinning образовну заједницу – још током студија. Циљ је да студенти стекну практично искуство, упознају се са могућностима које нуди платформа и развију компетенције потребне за рад у савременим образовним окружењима.

Интеграција eTwinning-а у студијске програме омогућава студентима да стекну искуство у међународној сарадњи, коришћењу дигиталних алата и развоју европског професионалног идентитета – чак и прије уласка у учионицу. Оваква комбинација активности не само да модернизује образовне програме, већ и оснажује будуће наставнике да постану носиоци промјена у својим заједницама и шире.

У већини европских земаља, ITE у оквиру eTwinning-а већ даје значајне резултате. У Босни и Херцеговини, активности се спроводе кроз мини акциони план који обухвата мапирање факултета за образовање наставника, организовање информативних презентација за професоре и студенте и увођење eTwinning-а у студијске програме факултета за образовање наставника. Педагошки факултет Универзитета у Бихаћу је први у Босни и Херцеговини који је пионирски увео предмет *Увод у eTwinning* као изборни курс за све студијске програме на трећој години. Циљ предмета је да упозна студенте са теоријским основама и практичним аспектима наставе засноване на пројектима, сарадничког учења и коришћења ИКТ алата на eTwinning платформи. Студенти који успјешно заврше курс обучени су за дизајнирање, имплементацију и евалуацију eTwinning пројеката, чиме се овај факултет позиционирао као дио европске заједнице високошколских установа које стратешки приступају образовању будућих наставника.

Сада вам представљамо први ITE eTwinning пројекат у Босни и Херцеговини. Ево шта је о томе рекла водитељка пројекта, др Нихада Делибеговић Џанић, редовна професорка на Одсјеку за енглески језик и књижевност, Филозофског факултета, Универзитета у Тузли:

„Студенти Одсјека за енглески језик и књижевност, Филозофског факултета, Универзитета у Тузли: Рејла Курбашић, Лејла Мулавдић, Лејла Јусуфовић, Ајдин Варешевић, Феликс Крижан и Недим Хускановић учествовали су у пројекту *Sowing the seeds of well-being at school* (Развијање културе добробити у школском окружењу). Менторка им је била др сц. Нихада Делибеговић Џанић, редовна професорка. Учесници пројекта били су наставници и студенти из Аустрије, Италије и Босне и Херцеговине. Циљ пројекта био је промоција добробити у школама кроз заједничке активности и симулације пројекта: провјером и проналажењем веза са курикулумима и упоређивањем истих према узрасту ученика, студенти су радили у малим међународним групама како би размјењивали идеје и креирали симулације пројекта, фокусирајући се на тимски рад и сарадњу, повезујући STEAM (наука, технологија, инжењерство, умјетност и математика), CLIL (интегрисано учење садржаја и језика) и ИКТ (информационо-комуникационе технологије). Искуство је изузетно вриједно за будуће наставнике.

Важно је нагласити да Одсјек за енглески језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Тузли прати специфичности и потребе образовних система на државном и међународном нивоу и у складу са тим иновира своје студијске програме. Од наредне академске године, предмет Методика наставе енглеског језика II са школском праксом, обрађиваће теме везане за eTwinning и систематски укључивати студенте у реализацију пројекта. Изузетно је важно да будући наставници буду свјесни да eTwinning нуди и професионални развој за наставнике кроз различите облике онлајн образовања, вебинара и обука, што додатно доприноси јачању европских вриједности, међусобном разумијевању и иновацијама у образовању. На овај начин, eTwinning не само да повезује школе широм Европе, већ доприноси и стварању отвореног и модерног образовног простора.“

Овај пројекат представља важан корак ка интернационализацији образовања будућих наставника у Босни и Херцеговини и потврђује да већ постоје капацитети, знање и воља за активном европском сарадњом.

Sowing the Seeds of Well-Being at School

GET INSPIRED...

Key words:

- Inclusion
- Wellbeing
- Mental health
- Defuse tensions

Then we got to know each other on WhatsApp

Покажи шта знаш и освоји награду - 1, 2, 3. награда

Покажи шта знаш и освоји награду - квиз 1, 2, 3... награда – Вријеме је за игру и знање! Учествојте у квизу, провјерите своје eTwinning знање и можда баш Ви освојите занимљиву награду. Квиз је забаван начин да учимо и да се подсетимо свега што нашу заједницу чини посебном.

„11 од 11 до 11“ – изазов знања са наградом која се памти!

Спремни за квиз који спаја симболику и прилику?

- ✓ Одговорите тачно на **11 пажљиво одабраних питања**
- ✓ Остварите свих **11 тачних одговора**
- ✓ Будите међу **двоје најбржих еТвинера**

И освојите **улазницу за 11. годишњу eTwinning конференцију** у Босни и Херцеговини!

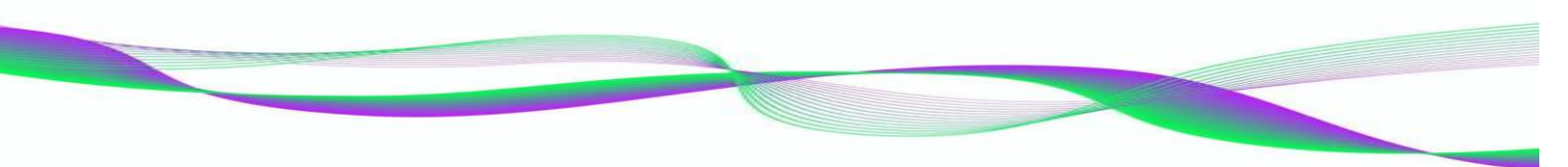

Квиз је отворен до **11. августа до 11.00 часова**.

*Тестирајте своје знање,
покажете колико знате и
можда баш Ви будете дио
овог посебног eTwinning
догађаја!*

Заиграј квиз „11 од 11 до 11“ – кликните овдје: <https://tinyurl.com/2y9j5j8z>

And last, but not least

За крај, остављамо простор за осврте, инспирativне поруке и корисне закључке.

Не заборавите – Ви сте важан дио ове приче и захваљујући Вашем труду, сваки билтен постаје вриједан извор идеја, искустава и подршке у еTwinning заједници у Босни и Херцеговини. Свој допринос можете да оставите на сљедећем линку:

<https://tinyurl.com/29nnfala>

Editorial

Аида Терзић – водитељка eTwinning тима БиХ

Халиса Палалић – замјеница водитељке пројекта

Алиса Ибраковић – координаторка активности

Лектура

Наташа Кокоруш

DTP

Бранка Звечевац

